

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (andra avdelningen)

den 29 februari 2024*

”Begäran om förhandsavgörande – Humanläkemedel – Direktiv 2001/83/EG – Artikel 85c – Tillämpningsområde – Distansförsäljning till allmänheten av läkemedel – Receptfria humanläkemedel – Personer som har behörighet eller tillstånd att sälja läkemedel på distans till allmänheten – Medlemsstaternas möjlighet att föreskriva villkor som är motiverade med hänsyn till skyddet för folkhälsan för detaljhandeln med läkemedel som säljs via internet inom deras territorier – Informationssamhällets tjänster – Direktiv 98/34/EG – Direktiv (EU) 2015/1535 – Tjänst som sammanför apotekare och kunder med varandra för försäljning av läkemedel online”

I mål C-606/21,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Cour d’appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris, Frankrike) genom beslut av den 17 september 2021, som inkom till domstolen den 30 september 2021, i målet

Doctipharma SAS

mot

Union des Groupements de pharmaciens d’officine (UDGPO),

Pictime Coreyre,

meddelar

DOMSTOLEN (andra avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Prechal, samt domarna F. Biltgen, N. Wahl (referent), J. Passer och M.L. Arastey Sahún,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: handläggaren K. Hötzel,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 19 april 2023,

* Rättegångsspråk: franska.

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Doctipharma SAS, genom V. Eppendahl, L. Lesur, M. Rivasi, och A. Robert, avocats, M. Meulenbelt, advocaat,
- Union des Groupements de pharmaciens d’officine (UDGPO), genom S. Beaugendre och M. Boccon-Gibod, avocats,
- Frankrikes regering, genom G. Bain, V. Depenne, A.-L. Desjonquères, M. Guiresse och N. Vincent, samtliga i egenskap av ombud,
- Tjeckiens regering, genom T. Machovičová, M. Smolek och J. Vlácil, samtliga i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av M. Russo, avvocato dello Stato,
- Europeiska kommissionen, av A. Sipos och F. Thiran, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 13 juli 2023 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av dels Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EGT L 204, 1998, s. 37), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG av den 20 juli 1998 (EGT L 217, 1998, s. 18) (nedan kallat direktiv 98/34), dels artikel 85c i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel (EGT L 311, 2001, s. 67), i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/62/EU av den 8 juni 2011 (EUT L 174, 2011, s. 74) (nedan kallat direktiv 2001/83).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan Doctipharma SAS och Union des Groupements de pharmaciens d’officine (UDGPO) angående lagenligheten av en verksamhet bestående av försäljning online av receptfria läkemedel via en plattform som utformats och förvaltas av Doctipharma.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

Direktiv 98/34

3 I artikel 1 i direktiv 98/34 föreskrivs följande:

”I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelse som här anges:

...

2) tjänst: alla informationssamhällets tjänster, det vill säga tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare.

I denna definition avses med

- på distans: tjänster som tillhandahålls utan att parterna är närvarande samtidigt,
- å elektronisk väg: en, (SIC! en) tjänst som sänds vid utgångspunkten och tas emot vid slutpunkten med hjälp av utrustning för elektronisk behandling (inbegripet digital signalkomprimering) och lagring av uppgifter, och som i sin helhet sänds, befordras och tas emot genom tråd, radio, optiska medel eller andra elektromagnetiska medel,
- på individuell begäran av en tjänstemottagare: en tjänst som tillhandahålls genom överföring av uppgifter på individuell begäran.

...”

Direktiv 2001/83

4 I artikel 85c i direktiv 2001/83 föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska, utan att det påverkar nationell lagstiftning som förbjuder distansförsäljning av receptbelagda läkemedel till allmänheten via informationssamhällets tjänster, se till att läkemedel erbjuds genom distansförsäljning till allmänheten via informationssamhällets tjänster enligt definitionen i [direktiv 98/34] på följande villkor:

- a) Den fysiska eller juridiska person som tillhandahåller läkemedlen har behörighet eller tillstånd att lämna ut läkemedel till allmänheten, även på distans, i enlighet med nationell lagstiftning i den medlemsstat där den personen är etablerad.
- b) Den person som avses i led a har anmält åtminstone följande uppgifter till den medlemsstat där personerna är etablerade:
  - i) Namn eller företagsnamn och den permanenta adressen till det verksamhetsställe från vilket dessa läkemedel distribueras.
  - ii) Startdatumet för verksamheten att erbjuda distansförsäljning av läkemedel till allmänheten via informationssamhällets tjänster.

- iii) Adressen till den webbplats som används i detta syfte och alla relevanta uppgifter som krävs för att identifiera denna webbplats.
- iv) förekommande fall, klassificering i enlighet med avdelning VI av de läkemedel som erbjuds genom distansförsäljning till allmänheten via informationssamhällets tjänster.

Dessa uppgifter ska vid behov uppdateras.

- c) Läkemedlen uppfyller den nationella lagstiftningen i destinationsmedlemsstaten i enlighet med artikel 6.1.
- d) Utan att det påverkar de krav på information som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationsamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (nedan kallat direktivet om elektronisk handel) [(EGT L 178, 2000, s. 1)] ska den webbplats som erbjuder läkemedel minst innehålla följande uppgifter:
  - i) Kontaktuppgifter till den behöriga myndigheten eller till den myndighet som underrättats enligt led b.
  - ii) En hyperlänk till den webbplats som avses i punkt 4 för etableringsmedlemsstaten.
  - iii) Den gemensamma logotyp som avses i punkt 3 ska tydligt visas på varje sida på den webbplats som har samband med erbjudandet av distansförsäljning av läkemedel till allmänheten. Den gemensamma logotypen ska innehålla en hyperlänk till informationen om personen i den förteckning som avses i punkt 4 c.

2. Medlemsstaterna får föreskriva villkor som motiveras med hänsyn till skyddet av folkhälsan för detaljhandeln med läkemedel som säljs på distans till allmänheten via informationsamhällets tjänster inom deras territorier.

...

6. Medlemsstaterna ska, utan att det påverkar tillämpningen av direktiv [2000/31] och de krav som föreskrivs i denna avdelning, vidta nödvändiga åtgärder för att se till att andra personer än de som avses i punkt 1 vilka erbjuder distansförsäljning av läkemedel till allmänheten via informationsamhällets tjänster och vilka är verksamma i på deras territorium kan bli föremål för effektiva, proportionella och avskräckande påföljder.”

Direktiv 2011/62

5 Skälen 21–24 i direktiv 2011/62 har följande lydelse:

”(21) Olaglig försäljning av läkemedel till allmänheten via internet är ett betydande hot mot folkhälsan, eftersom förfalskade läkemedel kan nå allmänheten på detta sätt. Det är nödvändigt att bemöta detta hot. I detta sammanhang bör hänsyn tas till att specifika villkor för detaljhandeln med läkemedel till allmänheten inte har harmoniserats på unionsnivå och att medlemsstaterna därför får införa villkor för utlämnande av läkemedel till allmänheten med de begränsningar som fastställs i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat EUF-fördraget).

- (22) När Europeiska unionens domstol (nedan kallad domstolen) undersökte om villkoren för detaljhandel med läkemedel var förenliga med unionsrätten, konstaterade den att läkemedel, på grund av de terapeutiska effekter som utmärker dem, har en särskild karaktär som påtagligt skiljer dem från andra varor. Domstolen har också fastslagit att människors hälsa och liv ges högsta prioritet bland de värden och intressen som åtnjuter skydd enligt EUF-fördraget och att det ankommer på medlemsstaterna att fastställa på vilken nivå de vill säkerställa skyddet för folkhälsan och på vilket sätt denna nivå ska uppnås. Eftersom den nivån kan variera från en medlemsstat till en annan, ska medlemsstaterna medges ett utrymme för skönmässig bedömning [(dom av den 19 maj 2009, Apothekerkammer des Saarlandes m.fl., C-171/07 och C-172/07, EU:C:2009:316, punkterna 19 och 31)] beträffande villkoren för läkemedelsförsörjning till allmänheten inom sina territorier.
- (23) Domstolen har särskilt, med hänsyn till riskerna för folkhälsan och till den befogenhet som medlemsstater har att fastställa på vilken nivå de vill säkerställa skyddet för folkhälsan, i sin rättspraxis erkänt att medlemsstaterna i princip kan förbehålla detaljhandelsförsäljning av läkemedel endast åt farmaceuter [(dom av den 19 maj 2009, Apothekerkammer des Saarlandes m.fl., C-171/07 och C-172/07, EU:C:2009:316, punkterna 34 och 35)].
- (24) Därför bör medlemsstaterna, mot bakgrund av domstolens rättspraxis, ha möjlighet att föreskriva villkor som är motiverade med hänsyn till skyddet för folkhälsan när det gäller detaljhandel med läkemedel som sker genom distansförsäljning via informationssamhällets tjänster. Dessa villkor bör inte på ett otillbörligt sätt begränsa den inre marknaden.”

Direktiv (EU) 2015/1535

- 6 I artikel 1.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster (EUT L 241, 2015, s. 1) föreskrivs följande:

”I detta direktiv gäller följande definitioner:

...

- b) tjänst: alla informationssamhällets tjänster, det vill säga tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare.

I denna definition avses med

- i) på distans: tjänster som tillhandahålls utan att parterna är närvarande samtidigt,
- ii) på elektronisk väg: en tjänst som sänds vid utgångspunkten och tas emot vid slutpunkten med hjälp av utrustning för elektronisk behandling (inbegripet digital signalkomprimering) och lagring av uppgifter, och som i sin helhet sänds, befordras och tas emot genom tråd, radio, optiska medel eller andra elektromagnetiska medel,
- iii) på individuell begäran av en tjänstemottagare: en tjänst som tillhandahålls genom överföring av uppgifter på individuell begäran.

En vägledande förteckning över tjänster som inte omfattas av denna definition finns i bilaga I.

...”

7 I artikel 10 i direktivet föreskrivs följande:

”Direktiv 98/34/EG i dess lydelse enligt de rättsakter som anges i del A i bilaga III till det här direktivet, ska upphöra att gälla, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller tidsfristerna för införlivande med nationell lagstiftning av de direktiv som anges i del B i bilaga III till det upphävda direktivet och i del B i bilaga III till det här direktivet.

Hänvisningar till det upphävda direktivet ska förstås som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga IV.”

8 Enligt artikel 11 i direktiv 2015/1535 trädde direktivet i kraft den 7 oktober 2015, det vill säga den tjugonde dagen efter det att det hade offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Fransk rätt

9 I artikel L. 5125–25 andra stycket i Code de la santé publique (lagen om folkhälsan) (nedan kallad folkhälsolagen), i den lydelse som är tillämplig på omständigheterna i det nationella målet, föreskrivs följande:

”Apotekare får inte ta emot beställningar av läkemedel, varor eller föremål som anges i artikel L. 4211–1 genom regelbunden förmedling och ägna sig åt handel och hemleverans av ovannämnda läkemedel, varor eller föremål, vars beställning har mottagits på sådant sätt.”

10 I artikel L. 5125–26 i nämnda lag föreskrivs följande:

”Det är förbjudet att sälja läkemedel, varor och föremål som anges i artikel L. 4211–1 till allmänheten genom mäklarhus, inköpsgrupper eller inrättningar som ägs eller förvaltas av personer som inte innehar något av de utbildningsbevis, examensbevis eller andra behörighetsbevis som anges i artikel L. 4221–1.”

11 I artikel L. 5125–33 i denna lag föreskrivs följande:

”Med elektronisk handel med läkemedel avses den ekonomiska verksamhet genom vilken apotekaren på distans och på elektronisk väg erbjuder eller bedriver detaljhandel med och tillhandahållande av humanläkemedel till allmänheten och i detta syfte tillhandahåller hälsoinformation online.

E-handelsverksamheten bedrivs från ett apoteks webbplats.

Inrättandet och driften av en sådan webbplats är uteslutande förbehållet följande apotekare:

1° Apotekare som innehar ett apotek,

2° Apotekare som driver ett ömsesidigt apotek eller ett gruvapotek, uteslutande för sina medlemmar.

Den apotekare som innehar apoteket eller driver ett ömsesidigt apotek eller ett gruvapotek är ansvarig för innehållet på sin webbplats och för de villkor på vilka elektronisk handel med läkemedel bedrivs.

De biträdande apotekare som har bemyndigats av en av de apotekare som avses i sjätte stycket får delta i driften av apotekets webbplats.

Farmaceuter som ersätter innehavare av ett apotek eller förvaltare av ett apotek efter innehavarens död får driva den webbplats för apoteket som tidigare skapats av innehavaren av apoteket.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 12 Doctipharma skapade webbplatsen www.doctipharma.fr, som fanns hos Pictime Coreyre, på vilken internetanvändarna, från webbplatser tillhörande apotek, kunde köpa farmaceutiska produkter och receptfria läkemedel från apotek.
- 13 UDGPO, som är en sammanslutning av apoteksgrupper, ansåg att den tjänst som Doctipharma tillhandahöll via sin webbplats innebar att Doctipharma deltog i elektronisk handel med läkemedel trots att Doctipharma inte var apotekare. UDGPO väckte därför talan mot Doctipharma och Pictime Coreyre vid Tribunal de commerce de Nanterre (Handelsdomstolen i Nanterre, Frankrike) och yrkade att den skulle fastställa att webbplatsen var rättsstridig och vid vite förelägga Doctipharma och Pictime Coreyre att upphöra med verksamheten.
- 14 Genom dom av den 31 maj 2016 biföll Tribunal de commerce de Nanterre (Handelsdomstolen i Nanterre) UDGPO:s yrkanden. Den slog fast att webbplatsen www.doctipharma.fr var rättsstridig vad gäller försäljning av läkemedel och ålade Doctipharma att upphöra med elektronisk handel med läkemedel på denna webbplats.
- 15 Doctipharma överklagade domen till Cour d’appel de Versailles (Appellationsdomstolen i Versailles, Frankrike), som upphävde domen i första instans genom dom av den 12 december 2017, bland annat med motiveringen att webbplatsen www.doctipharma.fr var en teknisk plattform som inte direkt saluförde läkemedel.
- 16 Genom dom av den 19 juni 2019 upphävde Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike) denna dom på grund av åsidosättande av artikel L. 5125–25 andra stycket och artikel L. 5125–26 i folkhälsolagen och återförvisade målet till Cour d’appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris, Frankrike), som är den hänskjutande domstolen. Enligt Cour de cassation (Högsta domstolen) följer det av Doctipharmas verksamhet, som bland annat består i att sammanföra apotekare med potentiella kunder för försäljning av läkemedel, att bolaget agerade som mellanhand och därmed deltog i den elektroniska handeln med läkemedel utan att ha ställning som apotekare, vilket strider mot dessa bestämmelser i folkhälsolagen.
- 17 Doctipharma har vid den hänskjutande domstolen gjort gällande att dess verksamhet är begränsad till tekniskt underhåll av en ömsesidig lösning avsedd för apotekare för att ge dem möjlighet att publicera och driva sin webbplats. Doctipharma har i detta avseende bland annat åberopat artikel 85c i direktiv 2001/83. Vidare har Doctipharma gjort gällande att den lösning som domstolen kom fram till i domen av den 20 december 2017, Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981), som avsåg den verksamhet som bedrevs av Ubers förare som inte är yrkesförare, inte är överförbar på tvisten i det nationella målet.
- 18 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende påpekat att apotekare, till skillnad från Ubers förare som inte är yrkesförare, är yrkesverksamma inom läkemedelsförsäljning och att deras distansförsäljning på elektronisk väg endast är en förlängning av denna verksamhet samt att Doctipharma inte tycks delta i fastställandet av priset för de läkemedel som säljs på detta sätt, varför den tvivlar på att EU-domstolens tolkning i domen av den 20 december 2017, Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981), kan överföras på förevarande fall.

- 19 Den hänskjutande domstolen har slutligen påpekat att de franska domstolar som har haft att pröva tvisten i det nationella målet har haft olika uppfattningar om egenskaperna hos den tjänst som Doctipharma erbjuder och om tolkningen av artikel 85c i direktiv 2001/83.
- 20 Mot denna bakgrund beslutade Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:
- ”1) Ska den verksamhet som Doctipharma bedriver på och från sin webbplats www.doctipharma.fr anses utgöra en av ’informationssamhällets tjänster’ i den mening som avses i direktiv [98/34]?”
  - 2) Om så är fallet, omfattas den verksamhet som Doctipharma bedriver på och från sin webbplats www.doctipharma.fr av tillämpningsområdet för artikel 85c i direktiv [2001/83]?”
  - 3) Ska artikel 85c i direktiv [2001/83] tolkas så, att förbudet mot den verksamhet som Doctipharma bedriver på och från sin webbplats www.doctipharma.fr, vilket följer av en tolkning av artiklarna L.5125–25 och L.-26 i folkhälsolagen, utgör en inskränkning som är motiverad med hänsyn till skyddet för folkhälsan?”
  - 4) Om så inte är fallet, ska då artikel 85c i direktiv [2001/83] tolkas så, att Doctipharma får utöva den verksamhet som det bedriver på och från sin webbplats www.doctipharma.fr?”
  - 5) Om så är fallet, ska då förbudet mot Doctipharmas verksamhet, som följer av Cour de cassations [(Högsta domstolen)] tolkning av artiklarna L.5125–25 och L.5125–26 i folkhälsolagen, anses motiverat med hänsyn till skyddet för folkhälsan i den mening som avses i artikel 85c i direktiv [2001/83]?”
  - 6) Om så inte är fallet, ska då artikel 85c i direktiv [2001/83] tolkas så, att det är tillåtet att bedriva den verksamhet avseende ”informationssamhällets tjänster” som Doctipharma tillhandahåller?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första frågan

- 21 Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida den verksamhet som Doctipharma bedriver på och från sin webbplats www.doctipharma.fr ska anses utgöra en av ”informationssamhällets tjänster” i den mening som avses i direktiv 98/34.
- 22 Såsom framgår av artiklarna 10 och 11 i direktiv 2015/1535 upphävdes direktiv 98/34 med verkan den 7 oktober 2015. Doctipharma har i sitt yttrande angett att de tjänster som är aktuella i det nationella målet tillhandahölls fram till år 2016 och det framgår av begäran om förhandsavgörande att Doctipharma genom dom av den 31 maj 2016 förpliktades att upphöra med elektronisk handel med läkemedel på sin webbplats. Bestämmelserna i direktiv 2015/1535 kan således även tillämpas tidsmässigt (*ratione temporis*) på omständigheterna i det nationella målet.
- 23 Det ska emellertid påpekas att artikel 1 led 2 i direktiv 98/34 och artikel 1.1 b i direktiv 2015/1535, i vilka begreppet ”informationssamhällets tjänster” definieras, har samma lydelse.

- 24 Vidare framgår det av handlingarna i målet att den tjänst som Doctipharma erbjuder tillhandahålls på en webbplats och består i att sammanföra apotekare och kunder för försäljning av receptfria läkemedel från webbplatser tillhörande apotek som har anslutit sig till denna tjänst.
- 25 Den hänskjutande domstolen har således ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artikel 1 led 2 i direktiv 98/34 och artikel 1.1 b i direktiv 2015/1535 ska tolkas så, att en tjänst som tillhandahålls på en webbplats, som består i att sammanföra apotekare och kunder för försäljning av receptfria läkemedel från webbplatser tillhörande apotek som har anslutit sig till denna tjänst, omfattas av begreppet "informationssamhällets tjänster" i den mening som avses i dessa bestämmelser.
- 26 I artikel 1 led 2 i direktiv 98/34 och artikel 1.1 b i direktiv 2015/1535 definieras begreppet "informationssamhällets tjänster" som "alla informationssamhällets tjänster, det vill säga tjänster som vanligtvis utförs mot ersättning på distans, på elektronisk väg och på individuell begäran av en tjänstemottagare".
- 27 Vad gäller det första villkoret i dessa bestämmelser ska det i förevarande fall erinras om att enligt fast rättspraxis måste ersättningen för en tjänst som en tjänsteleverantör tillhandahåller inom ramen för en ekonomisk verksamhet inte nödvändigtvis betalas av de personer som drar nytta av tjänsten (se, för ett liknande resonemang, dom av den 15 september 2016, *Mc Fadden*, C-484/14, EU:C:2016:689, punkt 41, och dom av den 4 maj 2017, *Vanderborght*, C-339/15, EU:C:2017:335, punkt 36).
- 28 För att en sådan tjänst som den som är aktuell i det nationella målet ska omfattas av begreppet "informationssamhällets tjänster", i den mening som avses i artikel 1 led 2 i direktiv 98/34 och artikel 1.1 b i direktiv 2015/1535, saknar det således betydelse att tjänsten tillhandahålls kostnadsfritt till den person som köper det receptfria läkemedlet, eftersom den leder till att ett avtal om tillhandahållande av tjänster mot betalning ingås mellan den som tillhandahåller denna tjänst och varje apotekare som använder denna tjänst.
- 29 Det saknar likaså betydelse i detta hänseende att Doctipharma, såsom bolaget själv har angett, enligt de allmänna försäljningsvillkoren fick ersättning från de apotekare som abonnerade på dess plattform på grundval av en fast avgift. Det saknar även betydelse, såsom den franska regeringen har angett, att den tjänst som Doctipharma tillhandahöll var föremål för ett månatligt abonnemang som betalades till Doctipharma av apotekarna och för en återbetalning av en procentandel av försäljningsbeloppet, vilken avräknades av plattformen.
- 30 Av detta följer, med förbehåll för den hänskjutande domstolens prövning, att den tjänst som är aktuell i det nationella målet under alla omständigheter ska anses ha tillhandahållits mot ersättning.
- 31 Vad gäller det andra och det tredje villkoret i artikel 1 led 2 i direktiv 98/34 och i artikel 1.1 b i direktiv 2015/1535, kan den tjänst som Doctipharma tillhandahåller, med hänsyn till dess egenskaper, anses tillhandahållas på distans och på elektronisk väg i den mening som avses i dessa bestämmelser, eftersom sammanförandet av kunden och apotekaren sker via en webbplats, utan att tjänsteleverantören och kunden eller apotekaren samtidigt är närvarande, vilket det ankommer på den hänskjutande domstolen att kontrollera.

- 32 Vad gäller det fjärde villkoret i artikel 1 led 2 i direktiv 98/34 och i artikel 1.1 b i direktiv 2015/1535, framgår det av handlingarna i målet och särskilt av beskrivningen av den tjänst som Doctipharma tillhandahåller att denna tjänst tillhandahålls dels på individuell begäran av apotekare, vilka måste ansluta sig till Doctipharmas webbplats för att kunna dra nytta av nämnda tjänst, dels på individuell begäran av kunderna, eftersom kunderna måste skapa ett kundkonto för att kunna få tillgång till valfria apotekares webbplatser för att på beställning köpa receptfria läkemedel.
- 33 Härav följer att en sådan tjänst som den som Doctipharma tillhandahåller, med förbehåll för den hänskjutande domstolens prövning, ska kvalificeras som en av ”informationssamhällets tjänster” i den mening som avses i artikel 1 led 2 i direktiv 98/34 och artikel 1.1 b i direktiv 2015/1535.
- 34 Denna slutsats påverkas inte av domstolens praxis i dom av den 20 december 2017, Asociación Profesional Elite Taxi (C-434/15, EU:C:2017:981), dom av den 19 december 2019, Airbnb Ireland (C-390/18, EU:C:2019:1112), och dom av den 3 december 2020, Star Taxi App (C-62/19, EU:C:2020:980).
- 35 Det framgår nämligen av denna rättspraxis att en tjänst som har till syfte att sammanföra kunder och leverantörer av en annan tjänst av annat slag och som uppfyller samtliga villkor i artikel 1 led 2 i direktiv 98/34 och i artikel 1.1 b i direktiv 2015/1535 ska kvalificeras som en av ”informationssamhällets tjänster” när en sådan tjänst är en tjänst som är skild från den tjänst av annat slag som tillhandahålls av dessa tjänsteleverantörer. Det förhåller sig emellertid annorlunda om det framgår att tjänsten för sammanförande utgör en integrerad del av en helhetstjänst vars huvudsakliga beståndsdel omfattas av en annan rättslig kvalificering än ”informationssamhällets tjänster” (dom av den 3 december 2020, Star Taxi App, C-62/19, EU:C:2020:980, punkt 49 och där angiven rättspraxis).
- 36 Såsom generaladvokaten har påpekat i punkterna 28 och 29 i sitt förslag till avgörande kan en tjänst bestående i sammanförande av apotekare och kunder för försäljning av läkemedel från webbplatserna för de apotek som har anslutit sig till denna tjänst inte utgöra en integrerad del av en helhetstjänst vars huvudsakliga beståndsdel inte kan kvalificeras som en av ”informationssamhällets tjänster”.
- 37 I avsaknad av en särskild rättsordning för en sådan tjänst saknas det följaktligen anledning att vid besvarandet av den första frågan beakta den tolkning och de kriterier som följer av de domar som nämnts i punkt 34 i förevarande dom.
- 38 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första frågan besvaras enligt följande. Artikel 1 led 2 i direktiv 98/34 och artikel 1.1 b i direktiv 2015/1535 ska tolkas så, att en tjänst som tillhandahålls på en webbplats, som består i att sammanföra apotekare och kunder för försäljning av receptfria läkemedel från webbplatser tillhörande apotek som har anslutit sig till denna tjänst, omfattas av begreppet ”informationssamhällets tjänster” i den mening som avses i dessa bestämmelser.

Frågorna 2–6

- 39 Den hänskjutande domstolen har ställt frågorna 2–6, vilka ska prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artikel 85c i direktiv 2001/83 ska tolkas så, att medlemsstaterna med stöd av denna bestämmelse får förbjuda tillhandahållandet av en tjänst som består i att via en webbplats sammanföra apotekare och kunder för försäljning av receptfria läkemedel från webbplatserna för apotek som har anslutit sig till denna tjänst.

- 40 Genom artikel 1 led 20 i direktiv 2011/62 infördes i direktiv 2001/83 en avdelning VIIa med rubriken "Distansförsäljning till allmänheten". Denna avdelning innehåller bland annat artikel 85c om distansförsäljning av läkemedel till allmänheten.
- 41 Det följer för det första av denna bestämmelse att medlemsstaterna ska tillåta distansförsäljning av receptfria läkemedel till allmänheten via informationssamhällets tjänster enligt definitionen i direktiv 98/34. Ett förbud enligt en medlemsstats lagstiftning mot distansförsäljning till allmänheten är nämligen endast tillåtet i fråga om receptbelagda läkemedel.
- 42 För det andra fastställs i punkt 1 i denna artikel 85c de villkor som gäller avseende personer, läkemedel och webbplatser för distansförsäljning av läkemedel till allmänheten med hjälp av informationssamhällets tjänster och vars iakttagande medlemsstaterna ska säkerställa.
- 43 Vad särskilt gäller de personer som har behörighet eller tillstånd att bedriva sådan försäljning preciseras i artikel 1 a att den fysiska eller juridiska person som tillhandahåller sådana läkemedel ska ha behörighet eller tillstånd att lämna ut sådana läkemedel på distans "i enlighet med nationell lagstiftning i den medlemsstat där den personen är etablerad".
- 44 Medlemsstaternas behörighet kompletteras av punkt 6 i denna artikel 85c, där det anges att medlemsstaterna även är behöriga att besluta om påföljder mot andra personer än dem som avses i punkt 1 i denna artikel, som erbjuder distansförsäljning av läkemedel till allmänheten via informationssamhällets tjänster, såsom dessa definieras i direktiv 98/34.
- 45 Medlemsstaterna är därför ensamma behöriga att avgöra vilka fysiska eller juridiska personer som har behörighet eller tillstånd att lämna ut läkemedel till allmänheten på distans.
- 46 Vad gäller de villkor som kan uppställas för distansförsäljning till allmänheten via informationssamhällets tjänster ska det påpekas att medlemsstaterna, enligt artikel 85c.2 i direktiv 2001/83, får uppställa villkor för detaljhandel inom sitt territorium med läkemedel som erbjuds till försäljning till allmänheten via informationssamhällets tjänster.
- 47 Av bestämmelsens ordalydelse följer emellertid att medlemsstaterna endast får införa sådana villkor för detaljhandel som "motiveras med hänsyn till skyddet av folkhälsan".
- 48 För att avgöra huruvida en sådan tjänst som den som Doctipharma tillhandahåller kan förbjudas med stöd av nationell lagstiftning som antagits i enlighet med artikel 85c.1 a i direktiv 2001/83, ankommer det på den hänskjutande domstolen att bedöma huruvida tjänsteleverantören, med hänsyn till egenskaperna hos denna tjänst för sammanförande av apotekare och kunder för försäljning online av receptfria läkemedel, genom ett eget tillhandahållande av en tjänst som är fristående från försäljningen ska anses ha begränsat sig till att sammanföra säljare och kunder, eller om tjänsteleverantören själv ska anses tillhandahålla försäljningen.
- 49 Det ankommer inte i detta hänseende på den nationella domstolen att, genom en bedömning av de faktiska omständigheterna, avgöra vilken typ av tjänst som Doctipharma tillhandahåller, vilken under alla omständigheter, såsom domstolen angav i sitt svar på den första frågan, utgör en av informationssamhällets tjänster, utan i stället att avgöra vem, Doctipharma eller de apotekare som använder sig av den tjänst som Doctipharma tillhandahåller, som bedriver försäljning av receptfria läkemedel.

- 50 Om denna bedömning leder till slutsatsen, mot bakgrund av särdragen hos den tjänst som Doctipharma tillhandahåller, att Doctipharma själv ska anses genomföra försäljningen, utgör artikel 85c.1 a i direktiv 2001/83 inte hinder för att den medlemsstat där Doctipharma är etablerat förbjuder denna tjänst.
- 51 Såsom framgår av punkterna 43–45 i förevarande dom är medlemsstaterna nämligen ensamma behöriga att definiera vilka personer som ska ha behörighet eller tillstånd att via informationssamhällets tjänster sälja receptfria läkemedel på distans till allmänheten via informationsamhällets tjänster. De franska myndigheterna kan således begränsa distansförsäljningen till allmänheten av sådana läkemedel genom dessa tjänster till personer som har ställning som apotekare.
- 52 Om den hänskjutande domstolen däremot skulle finna att denna tjänst endast består i att sammanföra säljare med kunder, innebärande att Doctipharma tillhandahåller en egen tjänst som är skild från försäljningen, kan denna tjänst inte förbjudas med stöd av artikel 85c.1 a i direktiv 2001/83 med motiveringen att bolaget deltog i den elektroniska handeln med läkemedel utan att vara apotekare.
- 53 I ett sådant fall skulle dessutom den tjänst som Doctipharma tillhandahåller inte omfattas av begreppet ”villkor ... för detaljhandeln” med läkemedel som säljs på distans till allmänheten i den mening som avses i artikel 85c.2 i direktiv 2001/83 och kan inte heller förbjudas med stöd av denna bestämmelse.
- 54 Såsom framgår av svaret på den första frågan ska nämligen en tjänst som tillhandahålls på en webbplats och som består i att sammanföra apotekare och kunder för försäljning, från webbplatser tillhörande de apotek som tecknat sig för denna tjänst, av receptfria läkemedel anses utgöra en av ”informationsamhällets tjänster” i den mening som avses i artikel 1 led 2 i direktiv 98/34 och artikel 1.1 b i direktiv 2015/1535.
- 55 I artikel 85c.1 i direktiv 2001/83 föreskrivs uttryckligen att medlemsstaterna, utan att det påverkar tillämpningen av nationell lagstiftning som förbjuder distansförsäljning av receptbelagda läkemedel till allmänheten, ska se till att läkemedel erbjuds för distansförsäljning till allmänheten via informationsamhällets tjänster enligt definitionen i direktiv 98/34.
- 56 Det skulle därför vara inkonsekvent att anse att medlemsstaterna kan förbjuda användningen av sådana tjänster med stöd av artikel 85c.2 i direktiv 2001/83.
- 57 Mot bakgrund av det ovan anförda ska frågorna 2–6 besvaras enligt följande. Artikel 85c i direktiv 2001/83 ska tolkas så, att medlemsstaterna med stöd av denna bestämmelse får förbjuda tillhandahållandet av en tjänst som består i att via en webbplats sammanföra apotekare och kunder för försäljning, från webbplatser tillhörande apotek som har anslutit sig till denna tjänst, av receptfria läkemedel om det med beaktande av tjänstens särdrag framgår att tjänsteleverantören själv säljer sådana läkemedel utan att ha behörighet eller tillstånd för det enligt lagstiftningen i den medlemsstat där tjänsteleverantören är etablerad.

Rättegångskostnader

58 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (andra avdelningen) följande:

1) Artikel 1 led 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 98/34/EG av den 22 juni 1998 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/48/EG av den 20 juli 1998, och artikel 1.1 b i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster,

ska tolkas så,

att en tjänst som tillhandahålls på en webbplats, som består i att sammanföra apotekare och kunder för försäljning av receptfria läkemedel från webbplatser tillhörande apotek som har anslutit sig till denna tjänst, omfattas av begreppet ”informationssamhällets tjänster” i den mening som avses i dessa bestämmelser.

2) Artikel 85c i Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/83/EG av den 6 november 2001 om upprättande av gemenskapsregler för humanläkemedel, i dess lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/62/EU av den 8 juni 2011,

ska tolkas så,

att medlemsstaterna med stöd av denna bestämmelse får förbjuda tillhandahållandet av en tjänst som består i att via en webbplats sammanföra apotekare och kunder för försäljning, från webbplatser tillhörande apotek som har anslutit sig till denna tjänst, av receptfria läkemedel om det med beaktande av tjänstens särdrag framgår att tjänsteleverantören själv säljer sådana läkemedel utan att ha behörighet eller tillstånd för det enligt lagstiftningen i den medlemsstat där tjänsteleverantören är etablerad.

Underskrifter